

tot een aantal leden, met het doel wel degelijk pogingen in het werk te stellen om de Maatschappij op haar besluit te doen terugkomen. Deze daad, die, indien het doel bereikt wordt, de belangen der ziekenfondsgeneesheeren ernstig kan schaden, geheel voor rekening dezer heeren latende, komt het mij toch voor, dat een minderheid in een vereeniging zeer zeker tegen de belangen van die vereeniging ingaat, indien zij voortdurend bestaande geschilpunten in bespreking wil brengen; het werk moet daaronder lijden.

Wat de rondvraag van het hoofdbestuur betreft, is het te hopen, dat vele leden het biljet invullen en toonen, dat een groote meerderheid der leden de aangenomen hervormingen goedkeurt. De opgerichte afdeulingsziekenfondsen, de gesloten contracten, de genomen bindende besluiten, de weerstandskassen en de verplichtingen, die onze Maatschappij op zich heeft genomen, mogen thans niet in de waagschaal worden gesteld.

Het behoeft geen betoog, dat, zelfs indien men in beginsel er voor is, dat de vakorganisatie der geneeskundigen buiten de Maatschappij komt, het thans het slechtste oogenblik is om een dergelijke vraag onder de oogen te zien; want als het reglement in dien geest gewijzigd werd, zou men onze Maatschappij wel hebben afgebroken, maar de nieuwe organisaties zouden nog niet gevormd zijn en zouden zeker binnen vele jaren het noodige aantal leden nog niet hebben om met goed gevolg te kunnen optreden. Nu de regeering heeft aangekondigd, dat een zieketwet binnen korten tijd in werking zal treden, zouden de belangen van alle huisartsen en specialisten met ziekenfondspraktijk en die van vele andere geneeskundigen ernstig geschaad worden. Ieder lid moge voor zich weten, hoe hij de theoretisch gestelde vraag beantwoordt: doch dringend wordt door mij aangeraden aan dit antwoord toe te voegen de woorden:

„en onder de tegenwoordige omstandigheden zeer zeker ongewenscht”.

De afdeelingen en de leden zullen ook verstandig doen er voor te zorgen, dat in het nieuwe hoofdbestuur uitsluitend menschen gekozen worden, die van ganscher harte willen medewerken aan de uitvoering van de genomen besluiten.

Dordrecht, 3 Februari 1919.

A. C. VAN BRUGGEN.

IV.

Op de buitengewone algemeene vergadering in December j.l. is het voorstel van collega BUNING tot een referendum over de gevallen besluiten verworpen. Het stembiljet, ons nu gezonden, biedt een schoone gelegenheid tot zoo'n referendum. Laat ieder nu „tegen” stemmen, die meent, dat het hoofdbestuur vrij boven de partijen moet staan; dat daarin geen groepsvertegenwoordiging past; dat de vakbelangen wel in de Maatschappij, doch buiten het hoofdbestuur, behandeld moeten worden in en door de binnen de Maatschappij werkende vakorganisaties, en het hoofdbestuur, als algemeen leidend en besturend college, voor de vakorganisaties, vertegenwoordigend moet optreden, waar het geldt de zaken van algemeen belang of de zaken, waarmede een optreden naar buiten wordt beoogd. Dit geldt ook voor hen, die meenen, dat het de voorkeur verdient de vakbelangen buiten de Maatschappij te houden.

Op deze wijze wordt de meening der meerderheid der Maatschappijleden bekend, hetgeen toch zeker om verschillende redenen voor alle partijen gewenscht is.

Koog a/d Zaan, Februari 1919.

C. W. VRENDENBERG.

TRANSPLANTATIE VAN BEENPENNEN MET OF ZONDER PERIOST.

In het verslag¹⁾ van de vergadering op 9 Juni j.l. der Nederl. vereeniging voor heilkunde, die ik verhinderd was bij te wonen, heeft mij in de allereerste plaats getroffen de schitterende uitslag door dr. NOORDENBOS in zoovele gevallen behaald. Zelfs tabetische pseudarthrosen hebben het in den strijd met hem moeten opgeven en zijn door hem blijvend aan „pennen” gelegd, voorwaar een vroeger ongekende uitkomst.

Daarnaast is mij echter opgevallen, dat de heilkundigen nog steeds in twee groepen

¹⁾ Zie *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 18 Jan. 1919, bldz. 292 e. v..

verdeeld zijn; de eene, met dr. NOORDENBOS aan het hoofd, hecht, zoo niet alle, dan toch zeer groote waarde aan een beenpen bekleed met periost, de andere, vertegenwoordigd door prof. KOCH, meent het beenvlies te kunnen missen en heeft met ivoren pennen eveneens gunstige uitkomsten.

Op bldz. 293 staat, dat NOORDENBOS bij subcapitale dijhsbreuken de pen, die bestaat uit een met beenvlies omhuld stuk kuitbeen, in de as van den dijbeenhals tot diep in den kop *indrijft*¹⁾; bij mij rijst dan de vraag, of bij dit indrijven, dat toch met zekere kracht moet geschieden, de periostkoker om de pen niet zal opstroopen, althans het meest centrale deel der pen van periost ontbloot zal zijn. In werkelijkheid is dan een van periost ontbloote beenpen in den kop gedreven. Met deze opvatting zou ook de opmerking van OIDTMANN rijmen (bldz. 302), dat hem bij het bezichtigen der verschillende X-photo's is opgevallen, dat de beenplug het sterkst aan den top geresorbeerd wordt, al werd dit door NOORDENBOS niet toegegeven. Mocht mijn veronderstelling van het opstroopen van het beenvlies juist zijn, dan zouden wij de met periost bedekte pen, waarvoor een vóóroperatie noodig is, kunnen missen. Echter niet in die gevallen, waarin door het teloorgaan van groote stukken beenvlies een pseudarthrose is ontstaan. Daar moet wel degelijk door het inlasschen van een met periost omkleede „inlegpen” gezorgd worden, dat nieuw beenvormend materiaal aangebracht wordt. Het wil mij voorkomen, dat door een kleine toevoeging de beennieuwvorming dan nog verhoogd kan worden, nl. door het periost van het inlegstuk, wanneer het op zijn plaats bevestigd is, overlans in te snijden. Alleen gewond beenvlies toch vormt callus, hetgeen nog eens zeer duidelijk geïllustreerd wordt door de mededeeling van prof. KOCH (bldz. 303), die na transplantatie van een stuk fibula met periost in een defect, ontstaan na resectie van een sarcoom van het dijbeen, alleen om het boven- en ondereinde van het transplantaat langzame beennieuwvorming zag optreden. Kliëft men den periostkoker overlans, dan zal de beennieuwvorming veel krachtiger geschieden, waardoor de grootere ingreep van het omklappen van een gesteelden beenperiostlap van een naburig bot wellicht achterwege zou kunnen blijven.

Dr. NOORDENBOS schrijft (bldz. 292), dat corpora aliena, zooals platen en schroeven en zelfs metaaldraad, angstvallig door hem vermeden werden. Al heb ik de schroeven ook weldra verlaten, metalen platen en metaaldraad hebben mij vaak uitstekende diensten bewezen bij de behandeling van slecht te reponeeren of slecht vergroeide beenbreuken, zoodat ik die angst niet geheel met hem kan deelen.

Alkmaar, 26 Januari 1919.

J. M. VAN DAM.

OVER EEN APHORISME VAN BARENT HOVIUS.

Een onjuiste vertaling laat BARENT HOVIUS aan niet-Latinisten de volgende onbegrijpelijke leerstelling verkondigen: „Geen wonden worden genezen door de kracht van het hart” (*Ned. Tijdschr. v. Geneesk.*, 1919, I, bldz. 409). Collega ELIAS vergist zich, als hij in „Sanantur nulla vulnera cordis ope” nulla beschouwt als nominativus pluralis: ik houd het voor een ablativus singularis. Voor mijn opvatting heb ik deze gronden:

1°. De verstaanbare zin, die dan ontstaat, n.l.: „Wonden van het hart worden door geen hulp genezen, m. a. w. zijn ongeneeslijk”.

2°. De samenhang, waarin deze uitspraak oorspronkelijk voorkomt. BARENT HOVIUS toch haalt hier aan, met een onbeduidende wijziging, OVIDIUS, die de beperkte macht der geneeskunde teekent en met voorbeelden toelicht in de volgende disticha (*de Ponto*, I, 3. 17).

„Non est in medico semper relevetur ut aeger,

„Interdum docta plus valet arte malum.

„Cernis ut e molli sanguis pulmone remissus

„Ad Stygias certo limite ducat aquas.

„Adferat ipse licet sacras Epidaurius herbas

„Sanabit nulla vulnera cordis ope”.

1) Cursiveering van mij.